

Konceptutveckling

– i huvudet på en utvecklare

Omvärld

Det säkerhetspolitiska läget i det svenska närområdet har förändrats. Bland annat har den militära övnings- och underrättelseverksamheten i Östersjöområdet ökat. Situationen är komplex och det går inte med säkerhet att förutse alla konsekvenser för Sverige och Försvarmakten. Vidare kan det konstateras att synen på den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet är under förändring. Den fortsatta utvecklingen är svår att förutse och kräver kontinuerlig uppföljning och anpassning. Flygvapnet måste kunna verka inom hela konfliktspektrumet, det vill säga alla konfliktstadier, konflikttyper och konflikt nivåer. Den ökande sammanlänkningen av operationsmiljöns klassiska komponenter (mark, sjö, luft) som sker genom rymden, informationsmiljön och cyberrymden, ökar komplexiteten ytterligare. Flygvapnets förmågeutveckling måste därför inriktas på att kunna hantera händelser och scenarier över ett brett spektrum, förutsedda eller oförutsedda, under snabba förlopp och korta tidsförhållanden, med en hög uthållighet.

Flygvapnets beståndsdelar

Flygvapnet är mer än en organisation. Flygvapnet representerar idén att nyttjandet av den tredje dimensionen i grunden förändrat krigföringen. Genom åren har idén utvecklats till en kultur med vilken vi i dag förknippar etiketter såsom; exempelvis ”Att flyga är att leva” eller ”Så högt man kan komma”. Dessa är uttryck för en identitet, att tillhöra Flygvapnet. Idén om den tredje dimensionen och identifieringen med Flygvapnet kompletterar Försvarmakten som en organisation. Flygvapnets särart bidrar med unika operativa förmågor till Försvarmakten och den gemensamma striden. I dag tillhör de svenska flygstidskrafterna världens främsta i sin storleksklass. Den professionella och materiella nivån håller en mycket hög internationell klass över hela skalan av våra förmågor.

Det senaste Försvarsbeslutet

Efter att Sverige och Försvarmakten i nästan två decennier haft fokus på den internationella arenan och byggt vår säkerhet genom att vara en aktiv part i fredsfrämjande operationer utomlands, har regering och riksdag beslutat att Försvarmakten tydligare ska inrik-

tas mot den nationella försvarsdimensionen. En av anledningarna till detta är det säkerhetspolitiska läget.

För Flygvapnet innebär den nationella inriktningen en anpassning av både materiel och metoder för att i högre grad fungera i en nationell operativ kontext, dock utan att göra avkall på interoperabiliteten. Anpassningen som behöver göras tar sin grund i uppfattningen om hur Försvarmakten ska fungera för att enskilt eller tillsammans med andra kunna möta ett väpnat angrepp.

Flygsäkerhetskultur

Det moderna flygsäkerhetsarbetet i Försvarmakten tog avstamp i 1960 talet, och mognade fram genom 70, 80 och 90-talen till dagens organisation och arbetssätt. Denna kultur bygger på förtroende som gör att händelser och misstag i samband med flygning kan rapporteras och tjäna som underlag för erfarenheter och uppföljning inom flygsäkerhetsområdet utan att man blir straffad som rapportör. Det är en nödvändig del av flygsäkerhetsarbetet att sträva mot att hålla oss alla på ”tårna” och inte luras in i att bara se alla olycksfria år, utan istället hålla blicken framåt och kontinuerligt följa upp verksamheten och de händelser som skulle kunna leda till olyckor och haverier. Därför behövs det kontinuerliga flygsäkerhetsarbetet.

Avslutning

Med en kontinuerligt föränderlig omvärld och en accelererande teknisk utveckling går det inte att slå sig till ro utan i stället ta sikte på de kommande 90 åren. Flygvapnet är som jag beskrivit en försvarsgren som omfattar ytterst kompetent personal som nyttjar tekniska system på absolut spjutspetsnivå. Flygsystem kännetecknas av lång utvecklingstid för nya produkter, i vissa fall i storleksordningen 20–30 år. Av detta skäl krävs en välkoordinerad, stabil och sammanhängande verksamhet under lång tid för att inrikta och möjliggöra verklig nytta av den forskning och teknikutveckling som sker och bygga vidare på det som byggts upp under 90 år och bana väg för kommande generationer av Flygvapenmedarbetare.

*Överstelöjtnant Mattias Hansson
FV Utvecklingschef*

FLYGVAPENCHEFENS FOKUSOMRÅDEN

Personal och rekrytering på kort och lång sikt – människan är central för all förmåga och därmed också för all förmågeutveckling. Att attrahera ungdomar, rekrytera och utbilda dem till Flygvapenmedarbetare samt utveckla och behålla dem är en förutsättning för Flygvapnet.

Nationell försvarsförmåga här och nu – den förändrade omvärlden och det bredare konfliktspektrumet ställer höga krav på tillgänglighet hos förband, materiel och personal.

Bas-, logistik- och stridsledningsfunktionerna – den samlade möjligheten att åstadkomma operativ effekt ges av summan av förmågorna hos samtliga delfunktioner, vilket ställer krav på ett Flygvapen i balans.

En balanserad långsiktig utveckling av flygsystemen – modernitet, modularitet och mobilitet är avgörande för att kunna verka i en komplex operationsmiljö. Därför krävs att våra flygande system utvecklas kontinuerligt, balanserat och långsiktigt.